

EGYHÁZI- ÉS ISKOLAI SZEMLE

Felelős szerkesztő: TARNÓCZI LAJOS bihari ref. lelkész

Megjelenik két hetenként, szombaton.

Előfizetési ára: egész évre 50 Lei, fél évre 25 Lei, egyes szám 2 Lei.

Szerkesztőség, kiadóhivatal: Oradea-Mare (Nagyvárad) Ferdinánd király-út (Rákóczi-út) 14. sz. Ide küldendő a lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény. Előfizetési díj, hivatalos hirdetések díja és reklamációk Konrád Géza címére, Oradea-Mare, (Nagyvárad) Ör-utca 1. sz. küldendők.

Tanulságok.

A június 7-én és folytatólag 8-án Nagyváradon tartott értekezlet úgy a jelenlevők egyéni súlyánál, mint a megvitatás alá kerülő tárgy fontosságánál fogva történelmi nevezetességű. Résztvett ezen a tiszántúli egyházkerület-től Romániához csatolt részek valamennyi egyházi vezérférfia és akit legelől kellene említenünk, az erdélyi püspök: Nagy Károly. A tárgy az Erdélyhez csatlakozás, vagy az önálló kerületté szervezkedés kérdése volt. Az értekezlet eredményét lapunk más helyén adjuk. Itt néhány tanulságra és megszívlelendő jelenségre óhajtunk rámutatni.

A legelső szomorú tény annak megállapítása, hogy az irás és a beszéd nem mindig azonos, még az olyan előkelő egyházi férfiúnál sem, mint Nagy Károly erdélyi ref. püspök úr. 1920. július 22-én még így írt: „Több okból azt látnám helyesnek, ha ideiglenesen külön püspökséggé szervezkednétek.” „Népetek bizonyos mértékig — vezetőivel együtt — eddig is nem egészen a mi útjainkon járt: járjatok egészen önállóan. Talán több értéke lesz az együttműködésnek és eltérésnek is, ha teljesen szabadon történik.”

Az értekezleten pedig az együttműködés fontosságát és előnyeit fejtegette; azt igyekezett bebizonyítani, hogy az államkormány esetleg autonómiánkat sértő rendelkezésével szemben hathatósabban védekezhethetnénk abban az esetben, ha egy kézben volna a vezetés. Érvelésében annyira ment, hogy azt is elhallgatta, a mit az értekezlet előtt kijelentett, hogy az erdélyi kerület világi vezetői is az önálló kerületi berendezkedést tartják helyesnek és az Erdélyhez csatlakozásnak ellene vannak, viszont az értekezleten egyöntetű állásfoglalás esetén teljes készségét nyilvánította a csatlakozók elfogadására. Mindezek hallatára az ember nem akar hinni a szemének. Újból megnézzük említett levelét, elolvassuk a lap belsejében teljes szövegében található előterjesztését a külön kerület érdekében és látjuk,

hogy ez így volt. Emlékezetünk és a tanuságok fellege pedig azt mondja, hogy beszélni azonban másképpen beszélt. A szó egészen más volt, mint az irás. És mi most már igazán nem tudjuk, melyiknek higgyünk. Mintha a régi megállapítása tűnt volna ki: a székelvény két esze van.

Az értekezlet másik meglepő jelensége az a heveség, minden érvelés és meggyőzés elől elzárkózó magatartás volt, amelyet az Erdélyhez csatlakozók, különösen szellemi vezérük tanusított. Meg kell jegyeznünk, hogy az értekezlet az ő kívánságukra hivatott össze, hogy ott egyházmegyénk állásfoglalását képviselhesék. Azonban ők „kötött marsrutá”-val jöttek és ez már eleve lehetetlenné tett volna minden vitát. De ezt nem engedték el és kizárólagos jogosultságukat vitatták hozzá. Egyházi tanácskozásainkban eddig szokatlan volt ez a módszer és hangnem, amelyet a dissidensek használtak. Nem volt komikum nélkül, amidőn a tiszántúli kerület régi aulikusai műkuruckodva hangoztatták, hogy ők nem ismerik el sem a zsinat, sem a kerület róluk-nélkülök hozott határozatát. Olyan mérgesek, olyan sértődöttek voltak minden évrre, hogy önkéntelenül beigazoltuk, hogy aki haragszik, abban szeretet sincs, de annak igazsága sincs.

És végül azt kérdezzük, mire való volt ez? Nagy Károly itt, az Erdélyhez csatlakozók itt, Nagy Károly Janus arca, Soltész Elemérék mások meggyőzni akarása és a saját meggyőzhetetlensége? Most már mindent tisztán látunk. Ez kicsinált dolog volt. Ők összesürgönyözték egymást nem tanácskozni, hanem a még nem csatlakozott egyházmegyék meggyűrésére és csatlakoztatására. De hát ez nem sikerült és nem fog sikerülni. Mi nagyon óhajtánánk, hogy a tiszántúli kerület minden része a Királyhágón inneni kerületben önállóan rendezkedjék be. Meg vannak erre súlyos okaink. A más véleményen levők ellen sincsenek személyi kifogásaink, mint a hogy közülük egyesek e miatt ellenzik az önálló kerületet. Azt tartjuk, hogy egy kerület sokkal tovább él, mint az egyes

ember és apró személyeskedés, hiuság miatt nem szabad elszalasztani a drága alkalmat. Minden személyeskedés és sérteni akarás nélkül azonban azt is megmondjuk, hogy ha valaki nem akar velünk tartani és nem ösmeri el sem a zsinat, sem a tiszántúli kerület határozatait, akkor ám csatlakozzék Erdélyhez. Csak azt ne mondja, hogy az egyházi törvényeket mi sértettük meg. Különben pedig utolsó tanulság gyanánt, különösen a jövőt illetőleg ajánlom megszívlelés végett figyelmükbe a 86. dicséret I. versét.

Tarnóczy Lajos.

Előadói zárszó

Az idő rövidsége miatt lemaradt előadói zárszó jogán teszek itt néhány megjegyzést, válaszolni akarva az értekezlet rendjén felmerült egy-két lényegesebb kérdésre. E válasz hiteles okmányokon alapul s így most is érdekelheti az értekezlet résztvevőit, de talán még azokat is, akik kívül állottak és állanak a két ellentétes elvált küzdők rajvonalaán. Az utóbbiakhoz is kívánok szólni; mert az itt közlendő okmányok érveitől sem várok az Erdélyhez való ideiglenes csatlakozás híveinek eddigi magatartásában semminemű változást, vagy pláne „fegyverletételt”.

Az első kérdés az volt, hogy „mi alapon szól az előadói javaslat új választásokról és megalkulásról?” — A legelvitázhatatlanabb alapon, az E. T. I. t. c. 59. §-a alapján. Azt hiszem, nem kell sok érvelés annak igazolására, hogy Bihar, Ermellék, Nagykároly és Nagyszalonta „több egyházmegye” és, ha szabad volt a transzylvánizmus híveinek a zsinati rendelkezés ismerete nélkül, vagy a szerintük „rólunk, nélkülünk” hozott határozat ismerete alapján, még inkább másként döntenie a saját sorsúknak intézése felől, akkor ez a jog, a legitim alapon álló és a felettes egyházi törvényhozó testületnek még a „rólunk, nélkülünk” hozott határozatát is tiszteletben tartó többi egyházmegyét is megilleti.

Nagyon a szemünkre tértgették, hogy mi a zsinati határozatnak deferáltunk, persze mi meg sem gondoltuk azt, hogy egy olyan magasabb erkölcsi alapokon létrejött közületben, — amilyen az egyház, — elítélendő súlyos hiba az, ha a felettesek tekintélyét tiszteletben tartják, kivált olyan kritikus idők után, amelyeknek központi fűtő készüléke az elégeftett tekintélyek tüzetől pirosodott és melegedett át. De nem hivatkozunk az Egyházi Törvényekben gyökerező jogra, hanem szószerinti hűséggel leköszöljük az erdélyi püspök urnak a vallás- és művészetiügyi miniszter urhoz a szervezkedés ügyében intézett előterjesztését.

Az erdélyi ref. egyházkerület igazgatótanácsa.

1813/1921.

Hiteles másolat.

Nagymélt. Goga Octavian vallás- és művészetiügyi miniszter urnak

Bukarest.

Nagyméltósági Miniszter Ur!

Hivatkozással folyó évi 8832. számú iratára, van szerencsénk értesíteni Nagyméltóságodat, hogy megtettük az intézkedéseket a tiszántúli egyházkerülettől elszakított, de hozzánk nem csatlakozott egyházközsegekre, illetőleg azok lelkeszeire vonatkozó adatok begyűjtésére.

Ami a szóban levő egyházközsegek szervezését és az államhoz való viszonyát illeti, e tekintetben első sorban az érdekelt egyházközsegek elsőfokú hatóságai, az egyházmegyék (esperes-ségek) külön-külön s azután együttesen tartandó közgyűlésükön hivatottak és jogosultak határozni. Miután azonban éppen ezekben az egyházmegyékben (Bihar, Maramaros, Szatmár, Temes és Krassószörény vármegyék területén) a gyűlékezési szabadság korlátozása miatt gyűlések nem tarthatók: méltóztassék intézkedni, hogy nevezett egyházi területeink minden korlátozás nélkül haladéktalanul megtarthassák üléseiket s határozassanak jövő sorsuk felől.

Igazgatótanácsunknak ebben a kérdésben az a nézete, hogy a tiszántúli egyházkerülettől elszakított egyházközsegekre nézve legkívánatosabb, ha külön egyházkerületté (püspökséggé) szervezkednek. Azt kívánja egyfelől az adminisztráció érdeke, másfelől az erdélyi és királyhágóntúli egyházak közötti szervezeti és kormányzati különbség, amely az egységesítést nagyon megnehezíti.

Az erdélyi egyházkerület több, mint 600 anyaegyházközsegből áll, melyek a hozzájuk tartozó leány-, fiókegyházakkal és szórványokkal egy püspök munkáját a legnagyobb mértékben igénybe veszik. A püspök kötelessége ugyanis — a központi kormányzat vezetése mellett — gyűlékezeteit személyesen is meglátogatni, azok szellemi és anyagi ügyeit állandó figyelemmel kísérni s működésükre felügyelni. Ezt a hivatását, melynek végzése a mostani válságos viszonyok között kétszeres fontosságu, lehetetlen volna teljesítenie, ha a királyhágóntúli nagy területen — többnyire szétszórtan fekvő egyházak is ide csatoltatnának.

Másrészt a királyhágóntúli egyházaknál egészen más az egyházi szervezet, mint nálunk. Amott pl. a presbyteriumok választanak — a püspöktől kezdve — minden egyházi tisztviselőt, nálunk meg az egyházmegyeyi tisztviselőket az egyházmegyék, az egyházkerületi tisztviselőket az egyházkerület közgyűlései választják. Ez a hosszú idő óta kifejllett gyakorlat — egyéb eltérésekről nem szólva — olyan válaszfalat emel közöttünk, melyet nagy megrázkódtatások és az ellentétek kiélézése nélkül nem lehet ledönteni. Különben is a királyhágóntúli kb. 200 anyaegyház és a hozzájuk tartozó leány-, fiók- és szórványegyházak több, mint 200,000 lelkeinek felügyeletésére lelki gondozására bőséges munkát ad

egy püspöknek, illetőleg egyházi főhatóságnak.

Ezen okoknál fogva, tisztelettel: kérjük, méltóztassék azon lenni, hogy a királyhágóntuli egyházközségek külön kerületté szervezkezjenek.

Fogadja Nagyméltóságod kiváló tiszteletünk nyilvánítását.

Az erdélyi református egyházkerület igazgatótanácsa.

Kolozsvár, 1921. április 17.

Nagy Károly sk.

püspök, elnök.

Péter Károly sk.

titkár.

A másolat hitelül:

Kolozsvár, 1921. ápril 18.

[P. H.]

Péter Károly sk.

egyházkerületi titkár.

Ha ez a minden izében korrekt érvelés nem alap az önálló szervezkedésre, kivált azután, hogy az ideiglenes külön szervezkedést egyelőre épen ezen előterjesztés alapján a vallás- és művészetügyi miniszter ur is tudomásul vette, akkor igazán nincs jogalap a világon.

A mi alapunk ugyan az E. T. fent idézett szakasza, amely ezen utóbbi okmány és tény nélkül is megdönthetetlenül érvényes, de mégis ez utóbbi okmányra kell nagyon határozottan rámutatnunk, mert az abban elmondottak egy magas egyházi állásban levő felelős személyiség aláírásával vannak ellátva, aki bizonyára teljes tudatában volt mindennek, amit neve aláírásával a politikai hatalom képviselőjének ebben a megoldásra váró válságos kérdésben tanácsolt, mert neki magának is éreznie kellett, hogy ez nemcsak a törvény szerint az egyedüli lehetséges, de egyszersmind egyedüli helyes megoldása a főhatóság nélkül maradt területek további adminisztrálásának.

Mi abban az irányban indultunk egy lépéssel tovább, amit a zsinat megjelölt, ami a békeszerződés magyar részről történt ratifikálása után természetes és amire az erdélyi püspök felelősége tudatában hivatalosan is rámutatott.

Mert arra, amit Nagy Károly a nagyváradi értekezleten mondott, mi nem építhetünk semmit először azért, mert itt azon az alapon beszélt amelyiken Tarnóczi Lajos már nem beszélhetett másodszor azért, mert semmi lényegeset, döntőt vagy meggyőzőt nem mondott.

Szólott a szeretetről és a megértő egység erejéről, de hát, Istenem, Uram, egy uton levő főpásztor miről is szólhatna másról, — ha a korábbi aktaszerű állásfoglalását szeretné az objektivitás látszatával elfeledtetni.

Pedig elmondhatta volna azt is, hogy a tiszántúli egyházkerületől elszakadt s egyházi főhatóság nélkül maradt területek Erdélyhez való csatlakozásának kérdésében az erdélyi kerület

világi vezetői nem értenek egyet a nagybányaiak elhatározásával, ahogy ezt az értekezleten kívül többek előtt ki is jelentette és megmondhatta volna azt is, ha következetes akart volna lenni a saját pecséttel leszögezett álláspontjához, hogy „eddig adminisztráltunk benneteket szívesen és jó lélekkel, — ma már a ti érdeketek az, hogy Erdélytől elváltan, külön rendezkedjete be s legyetek szeretetteljes egységben egymással, mert ebben lesz a ti erőtök. Azután a kerületek felett álló magasabb egyházkormányzati szerv létesítésénél ugyanis találkozunk kell s a lelkészképzés kérdésében is megállapodásra kell majd jutnunk.“ Ez lett volna logikus beszéd „ex cathedra“ az erdélyi püspök ur részéről, — de amit Nagy Károly mondott, az csak két napra nyúló értekezletet szült.

A másik akta, amit e zárszó keretében szintén közölni kell, az értekezlet egyhangulag elfogadott határozata:

„A tiszántúli egyházkerületből Romániához csatolt területen levő: békésbányai, bihari, érmelleki, máramarosugocsi, nagybányai, nagykárolyi, nagyszalontai, szatmári csonka egyházmegyék Nagyváradra 1921. június 7-re összehívott törvényes képviselőinek értekezlete — míg az egyházmegyék törvényes főhatóságukkal [E. T. VIII. t.-c.] szabadon érintkezhetnek, vagy akár maguk, avagy akár a törvényesen összeülő országos zsinat felőlük másként határozná — új egyházkerület alakítása, vagy az erdélyi egyházkerület főhatóságának elismerése tárgyában szükségesnek tartja az egyházmegyék meghallgatását, felkéri ennél fogva a fenti csonka egyházmegyék elnökségeit, hogy máától számított 60 napon belül megtartandó egyházmegyei közgyűlésen a fenti tárgyban határozat hozatalról gondoskodni s ezt Sulyok István legidősebb esperessel közölni méltóztassanak. Sulyok István esperes urat pedig felkéri, hogy e határozatok beérkezése után az egyházmegyék és az önálló képviseltetésre jogosult tanintézetek képviselőit újabb értekezletre összehívni méltóztassék.

A döntésig a jelenlegi helyzetben változtatást tenni nem tartja célszerűnek és indokoltnak.“

Tessék ezt nyugodtan elolvasni s azt hiszem azonnal nyilvánvalóvá lesz, hogy ez a határozat a holtpontra jutott szervezkedés kérdésének elodázása, de nem megoldása. Arra mindenestre jó volt, hogy legalább ebben a „sibolásban“ egyetértés jött létre, de nem tudom elképzelni, hogy a transzylvánisták „le tegyék a fegyvert“ és azt sem, hogy a külön szervezkedés hívei más véleményt formáljanak. A 60 nap után tehát ott leszünk, ahol ma vagyunk. Hol a biztosíték arra nézve, hogy ha az E. T. VIII. t.-c.-ben említett törvényes felsőbbség ismét nyilatkozni fog.

ez a nyilatkozat ismét nem minősítették-e „rólunk, nélkülünk” hozott intézkedésnek? Vagy azt gondolják, hogy ott már mi is jelen leszünk a határozatnál?! Hol van ennek a circulas vitiosusnak vége? A zsinat első szava e kérdésben nem volt döntő, mert „fölülről lefelé” nem lehet még válságos időkben, sem rendelkezni, vajjon az „alulról felfelé” létrejövő ezen egyházmegyei állásfoglalások után mi történik akkor, ha törvényes felsőbbbség megmarad az első irányító szó elvi alapján?!

Sok szó viharzott el az 1920. évi október 20-án tartott értekezlet körül, talán a sok szó silencitized része, de már az 1920. évi december 14-ről egy szót sem ejtettek. Pedig, ha arra az ilésünkre eljöttek volna, már jóval előbbre lennénk a kölcsönös megértés, egység és szeretet erén Nagy Károly intelme nélkül is.

A másik kérdés az volt, hogy „vajjon a kormány elismeri-e ezt az alakulatot?”

Minthogy a szervezkedés Egyházi Törvényeink alapján történik, az csak természetes, hogy a kormány, mely egyházunk autonómiáját addig is tiszteletben tartotta, — ezután is tiszteletben fogja tartani. De, ha másként ütne is ki a dolgok menete, mint ahogy joggal reméljük, az olyan jog nem szűnik meg soha, — amit praeteritumnak — ellenben a lemondás halála minden otnak.

A mi Egyházi Törvényeink ma még a nagy-szebeni kormányzótanács I. sz. decretuma értelmében érvényben vannak, ehez nem kell jogi tudás sem s az itteni szervezkedés helyességét 1920. december 14-én Bottyán Pállal szemben nagyon szépen és világosan magyarázta meg a jogtudós alaposságával dr Gergely György jogakadémiai igazgató, kár, hogy december 14-én nem volt szerencsénk a nagybányai szövetséghez, de még nagyobb kár, hogy dr Gergely György a decemberi érveit ez alkalommal is nem állította csatasorba. Meggyőzni neki sem sikerült volna senkit, de nekünk esett volna jól hűséges egyverbarátot látni ismét onnan felülről.

Végezetül rejtelmes megjegyzések tétettek az előnyökre, áldásokra és talán még a lelkeszek vasuti igazolványaira (ez utóbbira azonban csak az értekezleten kívül), amik az „erdélyi kész szervezet” kecsegtető vívmányai. Csak az a csodálatos, hogy ha az Erdélyhez ideiglenesen csatlakozók már annyi minden jóban részesültek — az erdélyi, kétségtelenül nagytekintélyű és jóindulatu, kész egyházkerületi szervezettől — miért nem akarnak cooperálni egy másik, törvényeink megalapján álló, szintén sok áldással és előnnyel járó szervezet előkészítésében, aminek létrejöttét

jelenlegi főhatóságuk is okmányokkal igazolhatólag komolyan akarja?!

Ezeket vagyok bátor az érdeklődők szíves figyelmébe ajánlani s kérem ismét a külön szervezkedés tárgyában előterjesztett javaslat elfogadását.

Nagyvárad, 1921. június 9.

Nagy Vilmos.

Halottaink

Balajthy Károly számoskóródi lelkész-társunk életének 66-ik évében május 29-én kinos szenvedések után meghalt. Aroni családból származott. A theológiát Sárospatakon végezte dicséretes eredménnyel. Szamoskóródon 41 évig működött s itt egy szép új templom s a rendezett gyülekezet hirdetik áldásos működését. Igazságszerető, szókimondó, társaságban vigkedélyű ember volt. Az utóbbi években súlyos csapások érték. Két szép fia a harctéren esett el. Özveggye és szép családja siratja halálát. Az égi utjánál vegye el küzdelmes élete jutalmát. Emlékezete áldott!

Balogh Sándor hegyközcseréti tanító életének 33-ik évében június 14-én elhunyt. Felesége és kis árvája siratja. Temetése június 16-án ment végbe a község lakosságának és a környék intelligenciájának nagy részvéte mellett. Az értékes, de tragikus sorsu tanító életének ismertetésére visszatérünk. Nyugodjanak porai békében.

Egyházi hírek

Lelkészváltások Debrecenbe Dicsőfi József helyére Baja Mihály turkevei lelkészt választották meg. Baja Mihály a debreceni főiskolában végezte a theológiát. Kiss Aron püspök iródiákja volt és a boldog emlékü püspök utolsó éveinek hű krónikása lett. Még diákkorában Oláh Gáborral és Gyökössi Endrével „Bokrétá” címen egy verses kötetet adtak ki, azután Amerikába került, ahol előbb Walingfordon, majd Johnstownban volt a csatlakozott egyház lelkésze. Amerikából Turkevére hívták haza. Turkevei működése azonban nem volt szerencsés. Választóinak egy része szervezett munkás volt és ez több megértést kívánt tőle a munkások ügyei iránt. Csalódtak benne és emiatt sajnálatos megtámadások érték. Debreceni megválasztása a mai magyar közfelfogásban találja magyarázatát. Ő jutalmát nyerte annak, amit szenvedett e testben. Isten tegye áldásossá és gyümölcsözővé működését új állásában. Turkevére, Baja Mihály helyére Barabás Samu volt kolozsvári esperest választották meg.

Hegyközpályiba a repatriált Fördös Dezső helyére Kovács Antal volt magyarkéci segéd-lelkészt választották meg. Adjon az Isten neki és gyülekezetének békességet és meglegedést a sok csalódás után.

Balsházár Dezsőt püspöksége 10 éves évfordulója alkalmával nagy ünnepeltetésben részesítették május hó 22-én. Harmincnál több küldöttség üdvözölte a tiszántúli egyházkerület, a debreceni egyház és iskolák nevében.

Resicabányai hír. A resicabányai ref. egyház a közelmúltban egyházfenntartási alapja, illetve egy lelkészfizetési alap megteremtése céljaira nagyszabású hangversenyt rendezett, melynek nyers bevétele a resicai hölgyek által felállított pazar buffet jövedelmével együtt 10,265 lei volt. A rendezéssel felmerült kiadások: 3333 lei 35 bani levonása után az egyházfenntartási céljaira maradt 6931 lei 65 bani. Érdekes megjegyezni, hogy az estélyen csak a felülfizetések összege 1998 lei volt.

Iskola

A kamara most tárgyalja Bukarestben az állam költségvetését. E nagyszabású tárgyalás rendjén dől el a felekezeti iskolák jogi viszonyainak kérdései. Adatok nem állnak rendelkezésünkre s így semmi pozitívumot nem mondhatunk. Csak annyit tudunk, hogy a felekezeti iskolafenntartók nagyon keményen ragaszkodnak iskoláik megtarthatásához. Várjuk türelemmel a döntést!

Illusztris vendége volt a nagyváradi ref. tanítónőképző-intézetnek és ref. polgári leányiskolának június 7-én. Nagy Károly az erdélyi ref. egyházkerület püspöke látogatta meg iskoláinkat s jelen volt egy osztályban a tanulók felelőse, megtekintette az intézet helyiségeit, szertárait az őt kalauzoló Sulyok István esperes társaságában.

Hivatalos rész

681–1921.

Körlevél

Nagytiszteletű Esperes Ur!

Tudomásulvétel és további intézkedés céljából közlöm a tankerületi főigazgatóság 2221/1921. számú körrendeletét:

„A bukaresti közoktatásügyi miniszter urnak 42706/1921. sz. a. kelt rendelete alapján van szerencsém értesíteni, miszerint a külügyminiszter ur a varsói követségünk részéről arról lett értesítve, miszerint hatóságaink, különösen pedig a csatolt részekről hivatalos iratokat egyes magánszemélyeknek adnak át a követségnek leendő kézbesítés végett, melyben különösen arra hívják fel a diplomáciai hivatalt, hogy egyes, Lengyel-

országban élő román állampolgárok részére utlevél kiadását kéri.

Mint hogy az ilyen eljárás az érdekelt felek részéről könnyen hamisításra ad alkalmat, felkérem, miszerint szíveskedjék megfelelő módon intézkedni, hogy a követségeink részére szánt hivatalos levelek ne bizassanak magánszemélyekre, hanem azok rendesen a külügyminiszter útján küldessenek el. Dr. Pteancu, tanker. főigazgató.”

Teljes tisztelettel

Nagyvárad, 1921. június 9.

Sulyok,

esperes, püspökhelyettes.

698–1921.

Körlevél

Nagytiszteletű Lelkész Ur!

A f. évi június 8-iki egyhker. közgyűlésünk határozatára hivatkozással felkérem, hogy a bölcs vezetése alatt álló egyházközség presbyteriumát és az ott lakó áldozatkész, egyházasabb és tehetősebb világi férfiakat a Tarnóczi Lajos bihari ref. lelkész ur szerkesztésében megjelenő „Egyházi- és Iskolai Szemle” című egyháztársadalmi lap előfizetésére buzdítani s továbbá minden hirdetményt ebben a lapban közrebocsátani szíveskedjék.

A lap a változott viszonyok között égető közszükséget képezvén, nagy érdekeink megóvása és a helyzet által előtérbe állított fontos egyháztársadalmi és iskolai kérdések megvitatása céljából nélkülözhetetlen. Helyes és egészséges nézet kialakulása csak nyilvános organum mellett érhető el, amelynek hiánya már eddig is sajnálatos módon éreztette hatását.

Tekintve a lap terjedelmét, az előfizetési ár — egy évre 50 lei — elég olcsónak tekinthető, minéltozva joggal elvárható, hogy egyházközségeink, tekintélyesebb és kedvezőbb anyagi helyzetben levő hitsorsosaink a lap támogatására siessenek.

Nagyvárad, 1921. június 12.

Sulyok,

esperes, püspökhelyettes.

A nagytiszt. lelkeszi hivatalok és iskolák részére szükséges mindenféle

nyomtatványok,

borítékok, írópapirok, írógéppapirok, fogalmazó papirok legjutányosabb árban

BÉRES KÁROLY

könyvnyomdája és papír gyári raktárában

rendelhetők meg

Oradea-Mare — Nagyvárad

Ferdinánd Király-út (v. Rákóczi-út) 14. sz.

Apolló-palota mellett. — Telefon 6—24. sz.